NN 138/2020 (11.12.2020.), Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske broj: U-IIIA-2787/2019 od 20. listopada 2020.

USTAVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE

2679

Ustavni sud Republike Hrvatske, u sastavu Miroslav Šeparović, predsjednik, te suci Andrej Abramović, Ingrid Antičević Marinović, Mato Arlović, Snježana Bagić, Branko Brkić, Mario Jelušić, Lovorka Kušan, Josip Leko, Davorin Mlakar, Rajko Mlinarić, Goran Selanec i Miroslav Šumanović, u postupku koji je ustavnom tužbom pokrenuo Antun Džinić iz Županje, kojeg zastupa Dražen Štivić, odvjetnik u Županji, na sjednici održanoj 20. listopada 2020. donio je

ODLUKU

I. Ustavna tužba se usvaja.

II. Županijski sud u Vukovaru dužan je, u najkraćem mogućem roku, ali ne duljem od jednog (1) mjeseca, računajući od prvog idućeg dana nakon objave ove odluke u »Narodnim novinama«, dostaviti Vrhovnom sudu Republike Hrvatske žalbe podnesene protiv rješenja Županijskog suda u Vukovaru broj: K-41/2011-433 od 15. veljače 2018. i broj: K-41/2011-453 od 13. studenoga 2018.

III. Na temelju članka 63. stavka 3. Ustavnog zakona o Ustavnom sudu Republike Hrvatske (»Narodne novine« broj 99/99., 29/02. i 49/02. – pročišćeni tekst), podnositelju ustavne tužbe Antunu Džiniću iz Županje, J. J. Strossmayera 171, određuje se primjerena naknada zbog povrede prava na suđenje u razumnom roku, zajamčenog člankom 29. stavkom 1. Ustava Republike Hrvatske (»Narodne novine« broj 56/90., 135/97., 113/00., 28/01., 76/10. i 5/14.) u iznosu od 17.100,00 kuna.

IV. Naknada iz točke III. izreke ove odluke bit će isplaćena iz državnog proračuna u roku od tri (3) mjeseca od dana podnošenja zahtjeva podnositelja Ministarstvu pravosuđa i uprave Republike Hrvatske za njezinu isplatu.

V. Ova odluka objavit će se u »Narodnim novinama«.

Obrazloženje

I. POSTUPAK PRED USTAVNIM SUDOM

1. Antun Džinić iz Županje (u daljnjem tekstu: podnositelj), kojeg u postupku pred Ustavnim sudom zastupa Dražen Štivić, odvjetnik u Županji, na temelju članka 63. Ustavnog zakona o Ustavnom sudu Republike Hrvatske (»Narodne novine« broj 99/99., 29/02. i 49/02. – pročišćeni tekst; u daljnjem tekstu: Ustavni zakon), podnio je 24. lipnja 2019. Ustavnom sudu ustavnu tužbu radi zaštite prava na suđenje u razumnom roku zajamčenog člankom 29. stavkom 1. Ustava, povrijeđenog nerazumno dugim trajanjem sudskog postupka koji se pred Županijskim sudom u Vukovaru vodi pod brojem K-41/11 radi ukidanja privremene mjere osiguranja zabranom otuđenja i opterećenja podnositeljevih nekretnina i radi naknade troškova kaznenog postupka.

2. Za potrebe ustavnosudskog postupka pribavljen je spisa predmeta Županijskog suda u Vukovaru broj: K-41/11 (ranije broj: K-18/02 i K-71/00).

II. PREGLED RADNJI U POSTUPCIMA

1) Kazneni postupak protiv podnositelja

a) Istraga te određivanje i prestanak trajanja mjere pritvora protiv podnositelja

3. Pred Županijskim sudom u Vukovaru (u daljnjem tekstu: prvostupanjski sud) protiv podnositelja i još troje okrivljenika pokrenut je kazneni postupak rješenjem istražnog suca tog suda broj: Kio-71/00 od 21. kolovoza 2000., kojim je određeno da će se provesti istraga zbog postojanja osnovane sumnje da su počinili više kaznenih djela zlouporabe ovlasti u gospodarskom poslovanju, krivotvorenja službene isprave i zlouporabe položaja i ovlasti propisanih člancima 292., 312. i 337. Kaznenog zakona (»Narodne novine« broj 110/97., 27/98. – ispravak, 50/00. – odluka USRH broj: U-I-241/2000, 129/00., 84/05. – ispravak, 51/01., 111/03., 190/03. – odluka USRH broj: U-I-2566/2003 i dr. 105/04., 71/06., 110/07.,

152/08., 57/11., 77/11. – odluka USRH broj: U-I-1162/2008, 125/11. – članak 381. stavak 1. točka 1. Kaznenog zakona i 143/12. – članak 36. alineja 1. Zakona o pravnim posljedicama osude, kaznenoj evidenciji i rehabilitaciji; u daljnjem tekstu: KZ:110/97-143/12), i istodobno je protiv podnositelja određena mjera pritvora – koja je počela 31. kolovoza 2000. – kada je podnositelj lišen slobode.

Rješenjem izvanraspravnog vijeća prvostupanjskog suda odbijene su žalbe podnositelja podnesene protiv rješenja o provođenju istrage i određivanju mjere pritvora.

Mjera pritvora protiv podnositelja ukinuta je rješenjem istražnog suca prvostupanjskog suda broj: Kio-71/00-46 od 13. rujna 2000.

Tijekom istrage podnositelj je imao branitelja po vlastitom izboru.

b) Optužnica protiv podnositelja i ostalih okrivljenika i njezine izmjene

4. Nakon dovršetka istrage Županijsko državno odvjetništvo u Vukovaru (u daljnjem tekstu: ŽDO u Vukovaru) podnijelo je 10. svibnja 2002. prvostupanjskom sudu optužnicu broj: DO-K-47/99 kojom je podnositelju i još trojici okrivljenika (u daljnjem tekstu: optuženici) stavilo na teret počinjenje više kaznenih djela zlouporabe ovlasti u gospodarskom poslovanju, krivotvorenja službene isprave i zlouporabe položaja i ovlasti propisanih člancima 292., 312. i 337. KZ-a:110/97-143/12.

Prigovori svih optuženika protiv navedene optužnice odbijeni su rješenjem prvostupanjskog suda broj: Kv-78/02 od 31. svibnja 2002. Poseban prigovor 1. optuženika protiv optužnice odbijen je rješenjem prvostupanjskog suda broj: Kv-80/02 od 5. lipnja 2002.

5. ŽDO u Vukovaru izmijenio je 7. travnja 2005. zakonski opis kaznenih djela stavljenih optužnicom na teret optuženika, a 29. svibnja 2007. izmijenio je činjenični i zakonski opis kaznenih djela stavljenih na teret optuženicima i ujedno je djelomično odustao od kaznenog progona protiv svih optuženika.

Rješenjima prvostupanjskog suda broj: K-18/02-162 od 1. lipnja 2007., broj: K-18/02-194 od 5. lipnja 2007. i broj: K-18/02-222 od 26. listopada 2007., u skladu s navedenim odustajanjem ŽDO-a u Vukovaru i odustajanjem od kaznenog progona na ročištu održanom 26. listopada 2007., djelomično je obustavljen kazneni postupak protiv svih optuženika.

Tijekom postupka nakon podizanja optužnice, a do njezine potvrde, podnositelj je imao branitelja po vlastitom izboru.

c) Glavna rasprava i donesene presude

6. Nakon započinjanja glavne rasprave 7. travnja 2005. pred prvostupanjskim sudom održano je sljedećih jedanaest ročišta: 6. svibnja 2005., 17. lipnja 2005., 28. rujna 2006., 16. studenoga 2006., 11. siječnja 2007., 1. ožujka 2007., 27. travnja 2007., 15. lipnja 2007., 13. srpnja 2007., 26. listopada 2007. i 7. travnja 2008., kada je donesena i objavljena presuda broj: K-18/02, kojom su podnositelj i još jedan optuženik proglašeni krivima za počinjenje kaznenih djela zlouporabe položaja i ovlasti propisanih člankom 337. KZ-a:110/97-143/12 i izrečena im je svakome kazna zatvora od tri (3) godine i šest (6) mjeseci.

7. Rješenjem Vrhovnog suda Republike Hrvatske broj: I Kž 1014/08-6 od 18. listopada 2011. prihvaćene su žalbe ŽDO-a u Vukovaru i podnositelja te je ukinuta gore navedena presuda.

8. Potom je tijekom ponovljene glavne rasprave pred prvostupanjskim sudom održano sljedećih deset ročišta: 28. veljače 2012., 28. ožujka 2012., 15. svibnja 2012., 28. lipnja 2012., 24. kolovoza 2012., 27. veljače 2014., 3. travnja 2014., 13. svibnja 2014., 5. lipnja 2014., 8. srpnja 2014. i 11. srpnja 2014., na kojem je donesena i objavljena presuda broj: K-41/11, kojom je podnositelj proglašen krivim za počinjenje kaznenih djela zlouporabe ovlasti u gospodarskom poslovanju, propisano člankom 246. Kaznenog zakona (»Narodne novine« broj 125/11. i 144/12.), i izrečena mu je kazna zatvora od dvije (2) godine, dok je u preostalom dijelu oslobođen optužbe te je, na temelju članka 123. stavka 1. Zakona o kaznenom postupku (»Narodne novine« broj 110/97., 27/98. – ispravak, 58/99., 112/99., 58/02., 143/02. – ispravak, 178/04. – članak 82. Zakona o međunarodnoj pravnoj pomoći u kaznenim stvarima, 115/06., 152/08. – članci 573. i 574. Zakona o kaznenom postupku, 76/09. – članak 117. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o kaznenom postupku i 80/11. – članak 50. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o kaznenom postupku; u daljnjem tekstu: ZKP:110/97-80/11), određeno da u tom dijelu troškovi kaznenog postupka padaju na teret državnog proračuna.

Navedena presuda ispravljena je rješenjem prvostupanjskog suda broj: K-41/11-362 od 20. listopada 2014.

9. Presudom Vrhovnog suda broj: I Kž 680/14-6 od 16. ožujka 2016. odbijene su žalbe podnositelja i ŽDO-a u Vukovaru podnesene protiv presude prvostupanjskog suda broj: K-41/11 od 11. srpnja 2014.

Presuda Vrhovnog suda uručena je podnositelju i njegovu branitelju 31. svibnja 2016. – što je razvidno iz dostavnica priloženih spisu predmeta.

Tijekom glavne rasprave podnositelj je imao branitelja po vlastitom izboru.

d) Obnova kaznenog postupka

10. Rješenjem prvostupanjskog suda broj: Kv I-38/16-7 od 20. prosinca 2016. odbijen je podnositeljev zahtjev podnesen 22. kolovoza 2016. za obnovu kaznenog postupka na temelju presude Europskog suda za ljudska prava (u daljnjem tekstu: ESLJP) donesene 17. svibnja 2016. u predmetu *Džinić protiv Hrvatske* (vidi točku 17. obrazloženja ove odluke).

Podnositeljeva žalba podnesena protiv navedenog rješenja odbijena je rješenjem Vrhovnog suda broj: I Kž 40/17-4 od 23. veljače 2017.

Odlukom Ustavnog suda broj: U-III-1816/2017 od 11. srpnja 2017. (»Narodne novine« broj 98/17.) odbijena je podnositeljeva ustavna tužba podnesena u povodu gore navedenog rješenja Vrhovnog suda.

11. Presudom prvostupanjskog suda broj: Kv I-32/16-9 od 20. prosinca 2016. prihvaćen je podnositeljev zahtjev podnesen 12. kolovoza 2016. za (tzv. »nepravu«) obnovu kaznenog postupka, te je podnositelju za kaznena djela za koja je presudom istog suda broj: K-41/11 od 11. srpnja 2014. proglašen krivim, izrečena kazna zatvora od jedne (1) godine i deset (10) mjeseci.

Presudom Vrhovnog suda broj: I Kž 39/17-5 od 23. veljače 2017. odbijene su žalbe podnositelja i ŽDO-a u Vukovaru i potvrđena je gore navedena presuda.

12. Presudom prvostupanjskog suda broj: Kv I-33/17-8 od 6. listopada 2017. prihvaćen je novi podnositeljev zahtjev podnesen 28. rujna 2017. za (tzv. »nepravu«) obnovu kaznenog postupka, te je podnositelju za kaznena djela za koja je presudom istog suda broj: K-41/11 od 11. srpnja 2014. proglašen krivim, izrečena kazna zatvora od jedne (1) godine i osam (8) mjeseci.

2) Postupak donošenja i ukidanja privremene mjere radi osiguranja oduzimanja imovinske koristi

a) Određivanje privremene mjere osiguranja

13. Tijekom ponovljene glavne rasprave (vidi točku 8. obrazloženja ove odluke), rješenjem prvostupanjskog suda broj: K-41/11-280 od 27. lipnja 2012. (u daljnjem tekstu: prvo rješenje o privremenoj mjeri), radi osiguranja oduzimanja imovinske koristi, na temelju članka 467. ZKP-a:110/97-80/11, protiv podnositelja određena je privremena mjera osiguranja zabranom otuđenja i opterećenja devet nekretnina koje se nalaze u katastarskoj općini Županja i tri nekretnine koje se nalaze u katastarskoj općini Gradište, pobliže opisanih u izreci.

Navedeno rješenje prvostupanjskog suda provedeno je u zemljišnim knjigama rješenjem Općinskog suda u Županji broj: Z-1777/12-3 od 29. lipnja 2012.

Rješenjem Vrhovnog suda broj: I Kž 545/12-3 od 5. rujna 2012. ukinuto je prvo rješenje o privremenoj mjeri.

Podnositelj je 17. listopada 2012. podnio prvostupanjskom sudu prijedlog za izdavanje naloga nadležnom zemljišnoknjižnom sudu za brisanje zabilježbe privremene mjere osiguranja u zemljišnim knjigama upisane na temelju ukinutog prvog rješenja o privremenoj mjeri.

14. Prvostupanjski sud nije razmotrio podnositeljev prijedlog nego je umjesto toga novim rješenjem broj: Kv-221/12-6, K-41/11 od 30. listopada 2012. (u daljnjem tekstu: drugo rješenje o privremenoj mjeri), sada na temelju članka 11. stavka 1. točke a) Zakona o postupku oduzimanja imovinske koristi ostvarene kaznenim djelom i prekršajem (»Narodne novine« broj 145/10. i 70/17.; u daljnjem tekstu: ZoPOIK:145/10-70/17), protiv podnositelja ponovno odredio privremenu mjeru osiguranja zabranom otuđenja i opterećenja devet nekretnina koje se nalaze u katastarskoj općini Županja i tri nekretnine koje se nalaze u katastarskoj općini Gradište, pobliže opisanih u izreci.

Navedeno rješenje prvostupanjskog suda provedeno je u zemljišnim knjigama rješenjem Općinskog suda u Županji broj: Z-3062/12-3 od 8. studenoga 2012.

Rješenjem Vrhovnog suda broj: I Kž 805/12-3 od 27. prosinca 2012. odbijena je podnositeljeva žalba podnesena protiv drugog rješenja o privremenoj mjeri.

b) Odluke o podnositeljevim prijedlozima za ukidanje privremene mjere osiguranja

15. Rješenjem prvostupanjskog suda broj: Kv-75/13-5, K-41/11-311 od 9. srpnja 2013. odbijen je podnositeljev prijedlog za ukidanje privremene mjere osiguranja.

Rješenjem Vrhovnog suda broj: I Kž 505/13-3 od 17. listopada 2013. odbijena je podnositeljeva žalba podnesena protiv navedenog rješenja prvostupanjskog suda.

16. Rješenjem prvostupanjskog suda broj: K-41/11-361 od 11. srpnja 2014. odbijen je drugi podnositeljev prijedlog za ukidanje privremene mjere osiguranja.

Rješenjem Vrhovnog suda broj: I Kž 681/14-3 od 16. ožujka 2016. odbijena je podnositeljeva žalba podnesena protiv navedenog rješenja prvostupanjskog suda.

c) Presuda ESLJP-a

17. Presudom ESLJP-a u predmetu *Džinić protiv Hrvatske* (br. 38359/13, §§ 59. – 81., presuda od 17. svibnja 2016.) utvrđeno je da je određivanjem protiv podnositelja privremene mjere osiguranja zabranom otuđenja i opterećenja nekretnina, podnositelju povrijeđeno pravo na mirno uživanje imovine zajamčeno člankom 1. Protokola broj 1 uz Konvenciju za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda (»Narodne novine – Međunarodni ugovori« broj 18/97., 6/99. – pročišćeni tekst, 8/99. – ispravak, 14/02. i 1/06.; u daljnjem tekstu: Protokol broj 1 uz Konvenciju), te mu je zbog povrede navedenog prava određena novčana naknada u iznosu od 2.000,00 eura i naknada troškova u iznosu od 850,00 eura.

d) Ukidanje privremene mjere osiguranja

18. Nakon toga, na prijedlog predsjednika raspravnog vijeća od 19. prosinca 2016., na temelju članka 16. ZoPOIK-a:145/10-70/17, rješenjem prvostupanjskog suda broj: Kv I-43/16-7 od 19. prosinca 2016. ukinuta je privremena mjera osiguranja zabranom otuđenja i opterećenja nekretnina, određena protiv podnositelja drugim rješenjem o privremenoj mjeri (vidi točku 14. obrazloženja ove odluke) i naloženo je nadležnom zemljišnoknjižnom sudu izvršiti brisanje zabilježbe otuđenja i opterećenja navedenih nekretnina.

Rješenjem Vrhovnog suda broj: I Kž 41/17-3 od 31. siječnja 2017. odbijena je podnositeljeva žalba podnesena protiv rješenja prvostupanjskog suda o ukidanju privremene mjere osiguranja.

Iz spisa predmeta nije razvidno je li podnositelju uručeno navedeno rješenje Vrhovnog suda i ako jest, kada.

Rješenjem Općinskog suda u Vukovaru, Stalne službe u Županji broj: Z-2145/2017-3 od 16. veljače 2017. provedeno je u zemljišnim knjigama rješenje prvostupanjskog suda od 19. prosinca 2016. o ukidanju privremene mjere osiguranja određene drugim rješenjem o privremenoj mjeri.

Ustavni sud napominje da je podnositelj u povodu rješenja Vrhovnog suda broj: I Kž 41/17-3 od 31. siječnja 2017. podnio ustavnu tužbu koju je Ustavni sud odbacio rješenjem broj: U-III-1055/2017 od 11. srpnja 2017. (»Narodne novine« broj 97/17.).

Ustavni sud odbacio je ustavnu tužbu jer je utvrdio da je, s obzirom na utvrđenje i razloge zbog kojih je ESLJP utvrdio povredu u predmetu *Džinić protiv Hrvatske,* ukidanjem privremene mjere od 30. listopada 2012. izvršena presuda ESLJP-a te podnositelj više nije bio žrtva utvrđene povrede, bez obzira na pravni temelj ukidanja te mjere. S obzirom da je privremena mjera bila ukinuta te imovina podnositelja više nije bila blokirana, u konkretnom slučaju obnova postupka (u kojem je ta mjera donesena) nije bila nužna za izvršenje presude ESLJP-a (vidi točku 21. obrazloženja rješenja broj: U-III-1055/2017).

19. Godinu dana nakon donošenja gore navedenog rješenja Općinskog suda u Vukovaru, Stalne službe u Županji, po drugi put, sada rješenjem prvostupanjskog suda broj: K-41/2011-433 od 15. veljače 2018. ukinuta je privremena mjera osiguranja zabranom podnositelju otuđenja i opterećenja nekretnina, ali je ovaj put ona određena prvim rješenjem o privremenoj mjeri (vidi točku 13. obrazloženja ove odluke) i naloženo je nadležnom zemljišnoknjižnom sudu da u zemljišnim knjigama izvrši brisanje zabilježbe privremene mjere.

Naime, prema ocjeni prvostupanjskog suda ne postoji pravna osnova za zabranu otuđenja i opterećenja podnositeljeve imovine, jer je rješenje broj: K-41/17 od 27. lipnja 2012. ukinuto rješenjem Vrhovnog suda broj: I Kž 545/12-3 od 5. rujna 2012.

Iz izvadaka iz zemljišne knjige od 20. lipnja 2019., priloženih ustavnoj tužbi, razvidno je da gore navedeni nalog nije proveden u zemljišnim knjigama.

Protiv navedenog rješenja ŽDO u Vukovaru podnio je žalbu 19. veljače 2018. Naime, prema stajalištu ŽDO-a u Vukovaru, prvostupanjski sud je umjesto donošenja osporenog rješenja trebao obavijestiti nadležni zemljišnoknjižni sud da je rješenjem Vrhovnog suda broj: I Kž 545/12-3 od 5. rujna 2012. ukinuto prvo rješenje o privremenoj mjeri i naložiti brisanje zabilježbe te mjere izvršene na temelju ukinutog rješenja.

Do donošenja odluke Ustavnog suda u ovom ustavnosudskom predmetu nije donesena odluka o žalbi ŽDO-a u Vukovaru.

3) Kazneni postupak u dijelu u kojem je odlučivano o naknadi troškova

20. Na ročištu na kojem je 11. srpnja 2014. donesena i objavljena presuda prvostupanjskog suda broj: K-41/11 (vidi točku 8. obrazloženja ove odluke) branitelj podnositelja podnio je troškovnik nužnih izdataka i nagrade za zastupanje podnositelja u kaznenom postupku u ukupnom iznosu od 212.500,50 kn.

Branitelj podnositelja podnio je 10. lipnja 2016. prvostupanjskom sudu zahtjev za naknadu nužnih izdataka i nagrade za zastupanje podnositelja u kaznenom postupku i postupku određivanja privremene mjere protiv podnositelja, u ukupnom iznosu od 705.571,01 kn.

U prilogu podneska od 19. ožujka 2018. branitelj podnositelja dostavio je specijalnu punomoć, kojom ga podnositelj opunomoćuje da primi na svoj žiro račun naknadu nužnih izdataka i nagrade za zastupanje podnositelja.